

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

LR Švietimo ir mokslo ministerijai

2014.04.24 Nr. SR-25

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos studentų sąjunga, vienintelė organizacija atstovaujanti studentams nacionaliniu lygmeniu, siūlo šiuos Lietuvos studentų sąjungos Tarybos patvirtintus Mokslo ir studijų įstatymo projekto pakeitimus:

- 1. Keisti 8 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir išdėstyti taip: „...priimamų studijuoti į aukštąją mokyklą minimalus konkursinis balas atspindintis minimalius visuotinai priimtus standartus įgyti aukštąjį išsilavinimą“.**

Argumentacija: minimalus balas, negali tapti kartele, kuri apibrėžiama paskaičius Valstybės turimus finansus. Minimalus balas privalo užtikrinti galimybę visiems asmenims pasiekusiems minimalius reikalavimus įgyti aukštąjį išsilavinimą. Minimalūs gebėjimai studijuoti neturėtų skirtis pagal studijų kryptis, nes nevienodų balų nustatymas skirtingoms kryptims pažeistų lygiateisiškumo į aukštąjį mokslą principą.

- 2. Išbraukti 8 straipsnio 2 dalies 6 punktą „maksimalus kasmet priimamų studentų skaičius pagal studijų kryptis“.**

Argumentacija: studento laisvė pasirinkti norimą studijų programą yra kertinė aukštojo mokslo sistemos vertybė. Lietuvos studentų sąjunga pasisako prieš bet kokią studijų vietų ribojimą, kuris nėra grindžiamas aukštosios mokyklos galimybėmis suteikti kokybiškas studijas. Kiekviena aukštoji mokykla privalo siekti studijų kokybės todėl objektyviausiai gali numatyti galimų priimti studentų skaičių atskirose studijų kryptyse.. Vis dėlto siekiant, kad aukštoji mokykla objektyviai įvertintų studijų kokybę turėtų būti pateikiami aiškūs ir visoms aukštosioms mokyklos vienodi, išorinės institucijos nustatyti, kriterijai. Šį punktą siūlome

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

perkelti į Mokslo ir studijų įstatymo straipsnį reglamentuojančiame priėmimą į aukštąją mokyklą, aprašant aukščiau paminėtus principus.

3. Papildyti 8 straipsnio 2 dalies 8 punktą taip: „studentų savivaldos rėmimo būdai ir apimtys atitinkantys šio įstatymo 62 straipsnio 6 dalyje numatytus principus“.

Argumentacija: Lietuvos studentų sąjunga džiaugiasi siekiu užtikrinti studentų savivaldų rėmimą. Akcentuojame, kad visos studentų savivaldos Lietuvoje turėtų būti remiamos tuo pačiu principu išlaikant minimalaus rėmimo standartus. Tai turėtų būti įstatymo, o ne atskirų sutarčių subjektas. Tokiu būdu būtų sumažinta rizika studentų savivaldai netekti finansavimo, jei aukštoji mokykla nevykdo ar nesudaro sutarties, taip pat būtų išlaikomas lygiateisiškumo principas tarp studentų savivaldų veikiančių privačiose aukštosiose mokyklose, kuris vadovaujantis vien tik tokia sutartimi būtų pažeistas

Bendrosios pastabos: nėra numatyta mechanizmo, kas vyksta, jei aukštoji mokykla nesudaro sutarties, yra numatyta tik sutarties nevykdymo atsakomybė, kuri yra vienašalė. Taip pat labai neaiškus ir miglotas sutarties derinimo procesas, Lietuvos studentų sąjunga mano, jog tokios sutarties iniciatorius turėtų būti pati aukštoji mokykla, o valstybės institucijos turėtų patikrinti ar išsikelti tikslai ir lūkesčiai atitinka galimybes. Siūlome pateikti nuoseklų sutarties derinimo procesą.

4. Išdėstyti 21 straipsnio 2 dalį taip: „<...>organizacijų, 1 tarybos narys 2 metų kadencijai deleguojamas Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjungos (sajungų)“.

Argumentacija: Siektina apibrėžti, kad atstovus į Studijų kokybės vertinimo centro tarybą turėtų deleguoti nacionaliniu lygmeniu studentus atstovaujanti ir aukštųjų mokyklų studentų savivaldas vienijanti sąjunga(-os).

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

5. Išdėstyti 26 straipsnio 2 dalies punktus taip:

- 1) Įvertinusi senato (akademinės tarybos) siūlymus, tvirtina aukštosios mokyklos viziją ir misiją;
- 2) Įvertinusi senato (akademinės tarybos) siūlymus, teikia Seimui tvirtinti universiteto (Vyriausybei – kolegijos) statuto pakeitimus;
- 4) Įvertinusi senato (akademinės tarybos) siūlymus tvirtina rektoriaus (direktoriaus) teikiamus aukštosios mokyklos struktūros pertvarkos planus;

Argumentacija: nematome prasmės turėti du atskirus organus, kurie vienas be kito negali priimti sprendimų, taip sudaroma galimybė stabdyti aukštosios mokyklos veiklą, pertvarkas ir tolesnį tobulėjimą. Siūlome palikti už sprendimo priėmimus atsakingą vieną valdymo organą.

- 6. Išdėstyti 26 straipsnio 3 dalį taip:** “<...>Paprastai aukštosios mokyklos taryba sudaroma tokia tvarka: akademinės bendruomenės nariai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka skiria atitinkamai ne daugiau kaip 4 arba 5 narius. Senato (akademinės tarybos) nustatyta tvarka atrenkami, skiriami ir atšaukiami atitinkamai 3 arba 4 nariai, nepriklausantys aukštosios mokyklos personalui ir studentams. Šie 3 arba 4 nariai atrenkami viešo konkurso tvarka. Tarybos sudėtį viešai skelbia senato (akademinės tarybos) pirmininkas.

Argumentacija: manome, kad aukštosios mokyklos turi turėti autonomiją renkant vieną pagrindinių valdymo organų – tarybą. Valstybė neturėtų kištis į aukštosios mokyklos autonomijos klausimus.

- 7. Papildyti 26 straipsnį nauja dalimi: „Į aukštosios mokyklos tarybą studentų savivalda skiria du narius savo numatyta tvarka, jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija), vienas studentų savivaldos skiriamas narys**

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

turi būti nepriklausantis aukštosios mokyklos personalui ar studentams ir atrenkamas viešo konkurso tvarka“.

Argumentacija: įstatyme įvedus sąvoką „paprastai“, siūlome studentų skiriamus atstovus iškelti į papildomą dalį, siekiant užtikrinti studentų atstovavimą tarybos veikloje, jei senatas pasirinktų kitokią tarybos formavimo modelį nei įprasta.

8. Išdėstyti 26 straipsnio 5 dalį taip: „<...>Tarybos nariais negali būti aukštosios mokyklos senato (akademinės tarybos) nariai, taip pat asmenys, dirbantys kitoje aukštojoje mokykloje“.

Argumentacija: siūlome išbraukti studijuojantis kitoje aukštojoje mokykloje, nes taip gali būti pažeidžiamas mokymosi visą gyvenimą principas, taip pat uždaromos galimybės taryboje veikti aukštosios mokyklos Alumni, kurie studijuoja kitoje Lietuvos ar užsienio aukštojoje mokykloje.

9. Išdėstyti 28 straipsnio 3 dalį taip: “Rektorių (direktorių) renka taryba aukštosios mokyklos tarybos nustatyta tvarka“.

Argumentacija: nepriklausomai nuo aukštosios mokyklos formos, sąlygos autonomijai turėtų išlikti tokios pačios, siekiant užtikrinti kokybinius aukštosios mokyklos kriterijus, o ne mažinant autonomiją.

10. Papildyti 46 straipsnio 2 dalį taip: “Aukštoji mokykla turi kartą per metus supažindinti akademinę bendruomenę ir interneto <...>“.

Argumentacija: apibrėžiamas tikslus terminas informacijos skelbimui, atsiranda prievolė supažindinti bendruomenę su rezultatais, nes tik suprasdami ir susipažinę su grįžtamuju ryšiu galime užtikrinti studijų kokybės gerinimą.

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

11. Papildyti 55 straipsnį nauja dalimi: „Studentas baigęs universiteto pripažintą studijų programą kolegijoje ir siekdamas įgyti kompetencijų bei gebėjimų tęsti studijas magistro programoje, atsižvelgus į jo studijų rezultatus kolegijoje, gali studijuoti universiteto vykdomoje dalinėje studijų programoje, valstybės finansuojamoje vietoje Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka“.

Argumentacija: dabartinė sistema, nesudaro galimybės gabiausiems kolegijų absolventams prieinamomis sąlygomis tęsti studijas ir įgyti magistro kvalifikaciją. Tai pažeidžia mokymosi visą gyvenimą principą bei skirsto studentus į dvi grupes: pasirinkusius Profesinio bakalauro ir bakalauro studijas, turinčias skirtingas galimybes toliau tęsti studijas.

12. Papildyti 47 straipsnio 4 dalį taip: „Vykdamos tik akredituotos studijų programos. Lietuvos aukštųjų mokyklų studijų programų išorinį vertinimą atlieka Studijų kokybės vertinimo centras arba kita aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūra, įtraukta į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. **Tais atvejais, kai yra pagal neakredituojamą studijų programą studijavusių, bet jos nebaigusių studentų, švietimo ir mokslo ministras numato tolesnes jų studijų galimybes.**

Argumentacija: būtina užtikrinti studentų teisę, pabaigti studijų programą arba pereiti į kitą studijų programą, pagal tvarką, kuri gintų jų interesus.

13. Papildyti 55 straipsnį nauja dalimi: “Studentas baigęs universiteto pripažintą studijų programą kolegijoje ir siekdamas įgyti kompetencijų bei gebėjimų tęsti studijas magistro programoje, atsižvelgus į jo studijų rezultatus kolegijoje, gali studijuoti universiteto vykdomoje dalinėje studijų programoje, valstybės finansuojamoje vietoje Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka“.

Argumentacija: dabartinė sistema, nesudaro galimybės gabiausiems kolegijų absolventams prieinamomis sąlygomis tęsti studijas ir įgyti magistro kvalifikaciją. Tai pažeidžia mokymosi

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

visą gyvenimą principą bei skirsto studentus į dvi grupes: pasirinkusius Profesinio bakalauro ir bakalauro studijas, turinčias skirtingas galimybes toliau tęsti studijas.

14. Papildyti 58 straipsnio 2 dalį: “Bendrą studijų vietų skaičių pagal studijų kryptis nustato aukštoji mokykla, įvertinusi galimybes užtikrinti studijų kokybę pagal visoms aukštosiomis mokykloms vienodos Studijų kokybės vertinimo centro ir Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro nustatytus kriterijus“.

Argumentacija: kiekviena aukštoji mokykla privalo siekti studijų kokybės todėl objektyviausiai gali numatyti galimų priimti studentų skaičių atskirose studijų kryptyse. Vis dėlto siekiant, kad aukštoji mokykla objektyviai įvertintų studijų kokybę turėtų būti pateikiami aiškūs ir visoms aukštosioms mokykloms vienodi, išorinės institucijos nustatyti, kriterijai.

15. Papildyti 61 straipsnio 1 dalies 11 punktą taip: „Išeiti akademinių atostogų ar bet kokia kita aukštosios mokyklos nustatyta forma laikinai stabdyti studijas, neprarasdami studento statuso ir teisės po akademinių atostogų tęsti studijas valstybės finansuojamoje studijų vietoje, jeigu joje studijavo išeidami akademinių atostogų;“

Argumentacija: aukštosios mokyklos šiuo metu turi begalę studijų stabdymo formų (laikinas studijų nutraukimas, studijų sustabdymas ir t.t.) šios formos aukštojoje mokykloje naudojamos vietoj akademinių atostogų siekiant išvengti atsakomybės studentą grąžinti į tą pačią studijų programą ir tokią pačią finansavimo formą. Straipsnio papildymu siekiame suvienodinti studentų sąlygas ir garantuoti vienodas teises visose Lietuvos aukštosiose mokyklose.

16. Išdėstyti 62 straipsnio 1 dalį taip: „Aukštosios mokyklos studentų interesams atstovauja studentų savivalda, kurią renka visuotinis studentų susirinkimas (konferencija), remdamasis visuotinio, skaidrumo ir atvirumo principais. <...>“.

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Argumentacija: siūlome išimti sąvoka „kurios narius studentus“, nes ne visuose valdymo organuose pagal susiklosčiusią situaciją visada būna studentai (pvz.: kolegialiuose valdymo organuose dažnai įtraukiami Alumni, veiklos tęstinumui užtikrinti), tokia formuluotė užkirstų kelią tęstinumo užtikrinimui. Taip pat tokia formuluotė neprieštarautų Asociacijų įstatymui.

17. Pakeisti 62 straipsnio 4 dalį taip: „<...> kuri nustatoma studentų atstovybės vidaus dokumentuose. <...>“.

Argumentacija: manome, kad pakankama, jei tokios tvarkos būtų numatytos vidaus dokumentuose, neįspaudžiant organizacijų ir pavadinimą įstatai, kadangi ne visada įvairios delegavimo tvarkos numatomos įstatuose.

18. Papildyti 62 straipsnio 6 dalį taip: „Aukštoji mokykla aukštosios mokyklos tarybos nustatyta tvarka, įvertinant vykdomas ir planuojamas veiklas, remia studentų atstovybę ir kitas studentų organizacijas, skiria patalpas ir lėšų jų veiklai finansuoti, taip pat skiria lėšų studentų kultūros, sporto ir visuomeninei veiklai. Studentų atstovybė ir kitos studentų organizacijos atsiskaito už aukštosios mokyklos skirtas lėšas aukštosios mokyklos nustatyta tvarka“.

Argumentacija: nustatant tvarką turėtų būti atsižvelgiama ne į tai kiek pinigų aukštoji mokykla pasiruošusi skirti, o kiek reikėtų įgyvendinti numatytiems veikloms ir pasiekti rezultatams. Tvarka būtų sudaryta siekiant padėti organizacijoms įvykdyti veiklas, o ne suspausti veiklas į turimų pinigų kiekį. Taip pat patikslinama kaip ir kam organizacija turi atsiskaityti už gautą paramą.

19. Pakeisti 72 straipsnio 4 dalį taip: „Lietuvos universitetų rektorių konferencijos (konferencijų), Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos (konferencijų), Lietuvos mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencijos (konferencijų), taip pat Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjunga (sąjungos) ir organizacijų išvados įvertinamos svarstant mokslo ir studijų srities teisės aktų projektus.“

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Argumentacija: išlaikomas vienodas sąvokų vartojimas.

20. Išdėstyti 76 straipsnio 2 dalį taip: „Valstybės finansuojamos studijų vietos pagal pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas aukštosioms mokykloms tenka stojančiųjų, esančių konkursinėje eilėje, pasirinkimą tarp aukštųjų mokyklų, neviršijant nustatyto valstybės finansavimo **studijų kryptyse**. Valstybės finansavimo ir preliminaraus valstybės finansuojamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų skaičiaus paskirstymą pagal studijų sritis ir (arba) studijų srities studijų krypties grupes ir (arba) studijų srities studijų kryptis iki kiekvienų metų **vasario 1 d.** nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius ir valstybės finansines galimybes **ir skelbia viešai**“.

Argumentacija: jei valstybės lėšos yra numatomos studijų kryptims, tuomet jų ir negalima viršyti, bet koks kitoks ribojimas iš principo kirstųsi su laisva studento galimybe pasirinkti aukštąją mokyklą, kurioje nori studijuoti. Balandžio 2 d. data yra netinkama, nes moksleiviai vasario pabaigoje renkasi, kuriuos egzaminus laikys, tad būtina juos informuoti apie būsimas valstybės numatytas lėšas kiekviename studijų kryptyje prieš renkantis brandos egzaminus.

21. Išdėstyti 77 straipsnio 2 dalį taip: „Geriausiai pirmuosius dvejus metus (ištęstinių studijų atveju – pusę studijų programos) ar likusius studijų metus baigusiu asmenų, kuriems pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas kompensuojama studijų kaina (kainos dalis, ne didesnė kaip norminė studijų kaina), skaičius konkrečioje aukštosios mokyklos studijų kryptyje yra proporcingas įstojusiųjų į tos studijų krypties valstybės finansuojamas vietas atitinkamais priėmimo metais skaičiui. Bendras asmenų, kuriems pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas kompensuojama studijų kaina, skaičius yra ne **mažesnis** kaip 10 procentų valstybės finansuojamose pirmosios pakopos ar vientisųjų studijų vietose tais metais pirmuosius dvejus studijų metus (ištęstinių studijų atveju – pusę studijų programos) ar likusius studijų metus studijas baigusiu asmenų skaičiaus, **jei asmenų vidurkis viršija kurso vidurkį**“.

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA
LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Argumentacija: padidinti studijų prieinamumą ir geriausiai besimokantiems, bet nesirota vusiams studentams užtikrinti teisę į nemokamą mokslą yra būtina nustatyti ribą, kuri yra ne mažesnė kaip. Toks sprendimas išspręstų problemą, kuomet studijų kaina yra kompensuojama pagal tai kiek valstybė turi pinigų, o ne pagal tai kiek yra gerai besimokančių studentų, mokančių už savo studijas. Taip pat įvedamas vidurkio saugiklis, kad vienas mokantis studentas kurse, negautų kompensacijos automatiškai, o turėtų būti pasiekęs atitinkamus kriterijus.

22. Išdėstyti 79 straipsnio 3 dalį taip: „Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti finansuojami užsienio valstybių piliečiai, studijuojantys **pirmos**, antrosios ir trečiosios pakopos studijose.“

Argumentacija: papildymas neįpareigoja, tačiau neuždaro galimybės ateityje atsiradus poreikiui sukurti tokią tvarką.

23. Papildyti 80 straipsnį nauja dalimi: „Valstybės remiamą paskolą studentas pradeda gražinti ne anksčiau kaip du metai po studijų pabaigos, arba nuo to momento, kai jo vidutinio darbo užmokestis atitinka nustatytą vidutinį darbo užmokesčio dydį Lietuvoje.

Argumentacija: paskolų gražinimas, būtų susietas su įgytomis kompetencijomis ir nesudarytų nepakeliamos finansinės naštos anksčiau nei du metai po studijų baigimo.

Prezidentas

Paulius Baltokas